

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЈП СЛУЖБЕНИ ЛИСТ СРЈ - Београд
Јована Ристића 1 - Жиро - рачун
40802-603-0-5021943

Петак 5. април 2002.

БРОЈ 17

БЕОГРАД

ГОД. XI

Цена овом броју је 110,00 динара.
Претплата цена на „Службени лист СРЈ“ и
„Службени лист СРЈ - Међународни уговори“ за
2002. годину износи 10.800 динара плус порез на промет

149.

На основу члана 5. став 2. Уредбе о Савезној јавној установи Југословенски регистар поморских бродова („Службени лист СРЈ“, бр. 14/97), Савезна влада доноси

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ ВРШЕЊА УСЛУГА САВЕЗНЕ ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИ РЕГИСТАР ПОМОРСКИХ БРОДОВА ЗА 2002. ГОДИНУ

Даје се сагласност на Програм вршења услуга Савезне јавне установе Југословенски регистар поморских бродова за 2002. годину.

Савезна влада

Е. п. бр. 57
4. априла 2002. године
Београд

Председник
Драгиша Пешић, с. р.

150.

На основу члана 4. став 2. Уредбе о привременим мерама неопходним за обезбеђење технолошког јединства система југословенских пошта, телеграфа и телефона („Службени лист СРЈ“, бр. 26/2001 и 49/2001), Савезна влада доноси

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТАТУТ ЗАЈЕДНИЦЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ПОШТА, ТЕЛЕГРАФА И ТЕЛЕФОНА

Даје се сагласност на Статут Заједнице југословенских пошта, телеграфа и телефона.

Савезна влада

Е. п. бр. 58
4. априла 2002. године
Београд

Председник
Драгиша Пешић, с. р.

151.

На основу члана 4. Закона о финансирању научно-технолошког развоја Савезне Републике Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 31/93), Савезна влада доноси

ОДЛУКУ

О РАСПОРЕЂИВАЊУ СРЕДСТАВА ЗА ПОТРЕБЕ НАУЧНОТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ

1. Средства за финансирање научно-технолошког развоја Савезне Републике Југославије за 2002. годину обезбеђена Законом о савезном буџету за 2002. годину (Биланс расхода, Економска класификација 22 – Савезни секретаријат за развој и науку,

конто 463100 Текући трансфери осталим нивоима власти), у износу од 71.071.000 динара, распоређују се за:

1) програме научних и технолошких истраживања, у износу од 21.000.000 динара, од чега за:

а) програм основних стратешких истраживања	600.000
б) програм технолошких стратешких истраживања	2.300.000
в) програм хуманистичких истраживања	75.000
г) програм регионалних иновационих истраживања	10.500.000
д) програме за потребе Савезне скупштине и Савезне владе	7.525.000

2) програм изградње јавне истраживачке инфраструктуре, у износу од 26.500.000 динара;

3) програме развоја кадрова и организационе инфраструктуре, у износу од 15.500.000 динара од тога за:

а) програм усавршавања кадрова	500.000
б) програм ангажовања наших научника у иностранству и повратка у Савезну Републику Југославију	500.000
в) програм стварања иновационе климе у друштву	14.500.000

4) програм међународне научне и технолошке сарадње, у износу од 8.071.000 динара.

2. Средствима из тачке 1. ове одлуке у потпуности се финансирају програми из одредбе под 1 под д), одредбе под 2, одредбе под 3 под а) и б) и одредбе под 4, до 50%, програми из одредбе под 1 под б), до 100%, програми из одредбе под 1 под а), в) и г) и програми из одредбе под 3 под в).

3. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ“.

Савезна влада

Е. п. бр. 59
4. априла 2002. године
Београд

Председник
Драгиша Пешић, с. р.

152.

На основу члана 36. став 2. Закона о поморској и унутрашњој пловидби („Службени лист СРЈ“, бр. 12/98, 44/99, 74/99 и 73/2000), савезни министар саобраћаја и телекомуникација издаје

НАРЕДБУ

О ИЗМЕНАМА НАРЕДБЕ О УСЛОВИМА ЗА ПЛОВИДБУ БРОДОВА И ДРУГИХ ПЛОВНИХ ОБЈЕКТА НА ПЛОВНОМ ПУТУ НА РЕЦИ ДУНАВ ОД 1.258 km ДО 1.253 km

1. У Наредби о условима за пловидбу бродова и других пловних објеката на пловном путу на реци Дунав од 1.258 km до 1.253 km („Службени лист СРЈ“, бр. 64/2001, 6/2002 и 13/2002) у тачки 1. одредба под 1 речи: „Савезно министарство саобраћаја и телекомуникација“ замењују се речима: „Капетанија пристаништа Нови Сад“.

У одредби под 3 речи: „и Савезној јавној установи за одржавање и развој унутрашњих пловних путева“ бришу се.

2. У тачки 2. одредба под 1 брише се.

Досадашње одредбе под 2, 3, 4 и 5 постају одредбе под 1, 2, 3 и 4.

3. Тачка 3. мења се и гласи:

„3. Отварање и затварање привременог друмског понтонског моста на 1,255,3 km реке Дунав организоваће Скупштина града Новог Сада, на основу сагласности Капетаније пристаништа Нови Сад.“

4. У тачки 8. одредба под 1 речи: „и Савезној јавној установи за одржавање и развој унутрашњих пловних путева“ бришу се.

Одредба под 3 брише се.

Досадашње одредбе под 4, 5 и 7 постају одредбе под 3, 4 и 5.

5. Ова наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ“.

Бр. 6/1-01-082-2002-16
5. априла 2002. године
Београд

Савезни министар
саобраћаја и телекомуникација
Божидар Миловић, с. р.

153.

На основу чл. 9. и 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/2001) и члана 2. став 3. Уредбе о начину израде и доношења техничких прописа и вођења регистра тих прописа („Службени лист СРЈ”, бр. 4/97), савезни министар привреде и унутрашње трговине прописује

П РА В И Л Н И К

О КВАЛИТЕТУ И ДРУГИМ ЗАХТЕВИМА ЗА СИРЋЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се квалитет и други захтеви који за сирће морају бити испуњени у производњи и промету.

Члан 2.

Сирће, у смислу овог правилника, јесте прехранбени производ добијен сирћетном ферментацијом вина, воћног вина, разређеног ферментативног етанола, ферментисане сладовине и сурутке.

Члан 3.

За производе за које овим правилником нису прописани квалитет и други захтеви примењују се одредбе овог правилника које се односе за групу сродних производа.

Члан 4.

За производе из члана 3. овог правилника произвођач је дужан да донесе произвођачку спецификацију.

Поред података наведених у члану 6. овог правилника који се односе на декларацију, произвођачка спецификација мора да садржи и кратак опис технолошког поступка производње одређеног производа, као и извештај о лабораторијском испитивању у погледу основних састојака у складу са одредбама овог правилника.

О донетим произвођачким спецификацијама произвођач води евиденцију која мора да садржи следеће податке:

1) евиденцијски број произвођачке спецификације;

2) датум доношења произвођачке спецификације;

3) датум почетка производње према произвођачкој спецификацији;

4) датум извршене лабораторијске анализе према произвођачкој спецификацији.

Члан 5.

Производи се стављају у промет само у оригиналном паковању ако за поједине производе овим правилником није друкчије прописано.

Под оригиналним паковањем, у смислу овог правилника, подразумева се паковање производа у амбалажу којом се обезбеђује очување квалитета производа до момента отварања.

У производњи и промету производи се морају транспортовати, складиштити и чувати тако да се обезбеди очување њиховог квалитета до момента потрошње.

Члан 6.

Сви производи који се стављају у промет у оригиналном паковању морају на посуди, омогу или етикети имати декларацију, која садржи:

1) назив производа и његово трговачко име ако га производ има;

2) назив и седиште, односно име и адресу произвођача;

3) натпис „употребљиво до” са месецом и годином за сирће са ограниченим роком употребе;

4) нето количину производа;

5) списак свих састојака производа према опадајућем редоследу употребљених количина. Количине састојака чија је употреба ограничена овим правилником морају се посебно навести. Списку састојака треба да претходи реч „састојци”;

6) категорију употребљених адитива и њихов назив или Е број;

7) садржај укупне киселине изражен у процентима (рачунато као сирћетна киселина);

8) земљу порекла, назив увозника, односно пуниоца за сирће из увоза;

9) упутство о начину употребе ако без њега не би била могућа правилна употреба производа;

10) друге податке од интереса за потрошача.

Декларација не сме да садржи ознаке, називе, слике, цртеже који би потрошача могли да доведу у заблуду у погледу порекла и квалитета сирћета. Подаци из тач. 1, 3. и 4. морају бити истакнути у истом видном пољу.

Члан 7.

Ако произвођач не пакује производ, декларација мора, поред података из члана 6. овог правилника, да садржи назив и седиште, односно име и адресу субјекта који је производ упакован.

Члан 8.

Ако је садржај појединачног паковања декларисан у јединицама запремине, дозвољена одступања од декларисане запремине, при температури од 20°C ± 1°C за појединачна паковања, наведена су у следећој табели:

Редни број	Декларисана запремина (l)	Дозвољено одступање
1	2	3
1	преко 0,1 до 0,2	± 4% декларисане називне запремине
2	преко 0,3 до 0,4	± 8 ml
3	преко 0,4 до 1,0	± 2% декларисане називне запремине
4	преко 1,0 до 2,0	± 20 ml
5	преко 2,0	± 1,0% декларисане називне запремине

Средња вредност стварног одступања за узорак од десет појединачних паковања мора бити мања или једнака 40% од дозвољеног одступања за дату декларисану запремину наведену у табели из става 1. овог члана.

Члан 9.

У производњи производа из члана 2. овог правилника није дозвољено додавати сирћетну киселину произведену синтетичким путем, сирћетну киселину добијену сувом дестилацијом дрвета и минералне киселине.

Члан 10.

У производњи производа из члана 2. овог правилника могу се користити адитиви чији су квалитет и други захтеви прописани Правилником о квалитету и другим захтевима за адитиве и њихове мешавине за прехранбене производе и који су наведени у следећој табели:

Ред. бр.	Адитив		Ограничење
1	2		3
Боје			
1	Е 150 а	Карамел обични	према захтевима технолошког поступка и произвођачкој спецификацији, осим за винско сирће
2	Е 150 б	Карамел каустично сулфитни	према захтевима технолошког поступка и произвођачкој спецификацији, осим за винско сирће
3	Е 150 ц	Карамел амонијачни	највише 1 g/l
4	Е 150 д	Карамел амонијачни сулфитни	највише 1 g/l
Појачивачи арома			
			Ограничење
1	Е 620	Глутаминска киселина	10 g/l појединачно или у комбинацији изражено као глутаминска киселина
2	Е 621	Мононатријум-глутаминат	
3	Е 622	Монокалцијум-глутаминат	
4	Е 623	Калцијум-диглутаминат	
5	Е 624	Моноамонијум-глутаминат	
6	Е 625	Магнезијум-диглутаминат	
7	Е 626	Гуанилна киселина	500 mg/l појединачно или у комбинацији изражено као гуанилна киселина, осим за винско сирће
8	Е 627	Динатријум-гуанилат	
9	Е 628	Дикалијум-гуанилат	
10	Е 629	Калцијум-гуанилат	
11	Е 630	Инозинска киселина	
12	Е 631	Динатријум-инозитат	
13	Е 632	Дикалијум-инозитат	
14	Е 633	Калцијум-инозитат	
15	Е 634	Калцијум 5'-рибонуклеотид	
16	Е 635	Динатријум 5'-рибонуклеотид	
Конзерванси			
1	Е 220	сумпор-диоксид	за ферментирано сирће 170 mg/l појединачно или у комбинацији изражено као укупан SO ₂
2	Е 221	натријум-сулфит	
3	Е 222	натријум-хидрогенсулфит	
4	Е 223	натријум-метабиосулфит	
5	Е 224	калијум-метабиосулфит	
6	Е 226	калцијум-сулфит	
7	Е 227	калцијум-сулфит	
8	Е 228	калцијум-хидрогенсулфит	
Гасови за паковање			
1	Е 290	Угљен-диоксид	према захтевима технолошког поступка и произвођачкој спецификацији
2	Е 938	Аргон	
3	Е 939	Хелијум	
4	Е 941	Азот	
5	Е 942	Азот (I)-оксид	
Антиоксиданси			
1	Е 300	Аскорбинска киселина	највише 400 mg/l

Члан 11.

Производима из члана 2. ради побољшања укуса могу се додати следећи састојци:

- јестиве биљке или делови јестивих биљака који нису генетски модификовани, укључујући воће, поврће и зачине:
- а) у свежем или сувом стању у количини до 150 g на 1000 ml,

- у облику екстракта;
- шећер до 100 g на 1000 ml;
- со до 100 g на 1000 ml, осим за сирће од сладовине где се може додати до 4 g по степену киселости производа;
- мед до 100 g на 1000 ml рачунато као садржај укупног шећера;
- воћни сок или концентрисани воћни сок.

Назив сирћета коме су додати ови састојци мора бити допуњен одговарајућим називима додатих састојака и њиховим количинама, под условом да додатак износи најмање 20 g на 1000 ml производа.

Члан 12.

Сирће мора испуњавати следеће захтеве:

- да изглед и сензорна својства одговарају врсти декларисаног сирћета, без примеса страног мириса и укуса;
- да није загађено сирћетним грињама, сирћетним јегуљцама, винским мушицама или њиховим ларвама;
- да је остатак етанола највише 0,5% v/v, а за винско сирће највише 1% v/v;
- максимална количина укупних киселина за све врсте сирћета није већа од количине коју је могуће добити биолошком ферментацијом.

Члан 13.

Максимално дозвољена количина тешких метала у сирћету наведена је у следећој табели:

Редни број	Назив	Дозвољена количина
1	2	3
1	Олово (Pb)	највише 0,3 mg/l
2	Кадмијум (Cd)	највише 0,1 mg/l
3	Цинк (Zn)	највише 5,0 mg/l
4	Калај (Sn)	највише 10,0 mg/l
5	Арсен (As)	највише 0,2 mg/l
6	Бакар (Cu)	највише 5,0 mg/l
7	Гвожђе (Fe)	највише 10,0 mg/l

Члан 14.

Сирће се ставља у промет, у зависности од сировине од које је произведено, под називом:

- винско сирће;
- воћно сирће;
- мешано воћно сирће;
- алкохолно сирће;
- сирће од сурутке;
- сирће од сладовине;
- ароматизовано сирће.

Члан 15.

Винско сирће, у смислу овог правилника, јесте производ добијен сирћетном ферментацијом вина.

Винско сирће мора да садржи следеће основне састојке:

- укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 60 g/l;
- екстракт без шећера најмање 10 g/l;
- укупно пепела најмање 0,8 g/l;
- неиспарљиве киселине најмање 2 g/l;
- виших алкохола најмање 40 mg/l.

Члан 16.

Воћно сирће, у смислу овог правилника, јесте производ добијен сирћетном ферментацијом воћних вина која су добијена алкохолном ферментацијом воћног кљука, матичног воћног сока или концентрисаног воћног сока.

Воћно сирће мора да садржи следеће основне састојке:

- 1) укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 40 g/l;
- 2) екстракт без шећера најмање 10 g/l;
- 3) неиспарљиве киселине најмање 2 g/l;
- 4) пепела најмање 0,8 g/l;
- 5) виших алкохола најмање 40 mg/l.

Члан 17.

Мешано воћно сирће, у смислу овог правилника, јесте производ добијен сирћетном ферментацијом мешаних воћних вина која су добијена алкохолном ферментацијом воћног кљука, матичног воћног сока или концентрисаног воћног сока од више врста воћа и допуњава се називима основних сировина за његову израду по опадајућем редоследу заступљености.

Мешано воћно сирће мора да садржи следеће основне састојке:

- 1) укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 40 g/l;
- 2) екстракт без шећера најмање 10 g/l;
- 3) неиспарљиве киселине најмање 2 g/l;
- 4) пепела најмање 0,8 g/l;
- 5) виших алкохола најмање 40 mg/l.

Члан 18.

Алкохолно сирће, у смислу овог правилника, јесте производ добијен сирћетном ферментацијом разређеног етанола.

Алкохолно сирће мора да садржи следеће основне састојке:

- 1) укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 90 g/l;
- 2) етанола највише 0,5 % (V/V).

Члан 19.

Сирће од сурутке, у смислу овог правилника, јесте производ добијен алкохолном, а затим сирћетном ферментацијом концентрисане сурутке, по одговарајућем технолошком поступку.

Сирће од сурутке мора да садржи следеће основне састојке:

- 1) укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 40 g/l;
- 2) неиспарљиве киселине најмање 1 g/l;
- 3) екстракт без шећера најмање 20 g/l;
- 4) укупно протеина најмање 2 g/l;
- 5) пепела најмање 5 g/l.

Члан 20.

Сирће од сладовине, у смислу овог правилника, јесте производ добијен алкохолном, а затим сирћетном ферментацијом сладовине добијене од јечменог слада, са додатком житарица или без додатка житарица чији је скроб разграђен у шећере амилитичким ензимима.

Сирће од сладовине мора да садржи следеће основне састојке:

- 1) укупно киселина, рачунато као сирћетна киселина, најмање 40 g/l;
- 2) екстракта без шећера најмање 25 g/l;
- 3) укупно протеина најмање 0,8 g/l;
- 4) пепела најмање 1 g/l.

Члан 21.

Ароматизовано сирће, у смислу овог правилника, јесте производ добијен ароматизовањем алкохолног сирћета природним и природноидентичним аромама чији су квалитет и други захтеви прописани Правилником о квалитету и другим захтевима за ароме за прехранбене производе.

Ароматизовано сирће мора да има изражену карактеристичну арому састојака датог у списку састојака садржаних у декларацији из члана 6. овог правилника.

Члан 22.

Произвођач сирћета може стављати у промет количину сирћета за непосредну људску потрошњу као сирће у „ринфузном стању” искључиво у кругу фабрике у објекту који испуњава про-

писане услове у погледу просторија и опреме, уз претходно обезбеђен извештај о извршеној лабораторијској анализи сирћета и евиденцију купаца.

На амбалажи, односно суду са сирћетом у ринфузном стању које се ставља у промет за непосредну људску потрошњу, мора се истаћи декларација са подацима из члана 6. овог правилника.

Члан 23.

У процесу производње, транспорту и промету сирћета могу се користити само опрема и судови израђени од материјала који је отпоран на сирћетну киселину и који обезбеђује хигијенске услове за очување квалитета сирћета све до отварања оригиналног паковања.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе Правилника о квалитету сирћета и разблажене сирћетне киселине („Службени лист СФРЈ”, бр. 24/89 и „Службени лист СРЈ”, бр. 59/93).

Члан 25.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

Број: 159/2
2. априла 2002. године
Београд

Савезни министар привреде
и унутрашње трговине
Петар Тројановић, с. р.

154.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О УТВРЂИВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СТАНДАРДА ИЗ АКУСТИКЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

1. Утврђују се југословенски стандарди из акустике у грађевинарству:

- 1) Акустика. Опис и мерење буке животне средине. Део 1: Основне величине и поступци _____ JUS ISO 1996-1
- 2) Акустика. Опис и мерење буке животне средине. Део 2: Прикупљање података у вези са наменом земљишта _____ JUS ISO 1996-2
- 3) Акустика. Опис и мерење буке животне средине. Део 3: Примена на граничне вредности буке _____ JUS ISO 1996-3

2. Југословенски стандарди из тачке 1. овог решења објављени су у посебном издању Савезног завода за стандардизацију.

Р. бр. 5/2-01-1/5
21. марта 2002. године
Београд

Директор
Савезног завода за стандардизацију
Бранко Мијовић, с. р.

155.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О УТВРЂИВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СТАНДАРДА ЗА НИКЛ И ЛЕГУРЕ НИКЛА

1. Утврђују се југословенски стандарди из никл и легуре никла:

- 1) Никл и легуре никла. Хемијски састав и облици производа за даљу пластичну прераду __ JUS ISO 9722
- 2) Шипке од никла и легура никла _____ JUS ISO 9723

- 3) Жица и вучени производи од никла и легура никла _____ JUS ISO 9724
 4) Отковци од никла и легура никла _____ JUS ISO 9725

2. Југословенски стандарди из тачке 1. овог решења објављени су у посебном издању Савезног завода за стандардизацију.

Р. бр. 5/2-01-1/6 Директор
 21. марта 2002. године Савезног завода за стандардизацију
 Београд Бранко Мијовић, с. р.

156.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О УТВРЂИВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СТАНДАРДА ЗА БОЈЕ И ЛАКОВЕ

1. Утврђују се југословенски стандарди из боје и лакове:
- 1) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 1: Општи увод _____ JUS ISO 12944-1
  - 2) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 2: Класификација средина _____ JUS ISO 12944-2
  - 3) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 3: Захтеви за конструисање _____ JUS ISO 12944-3
  - 4) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 4: Типови површине и припрема површине _____ JUS ISO 12944-4
  - 5) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 5: Заштитни системи боја _____ JUS ISO 12944-5
  - 6) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 6: Лабораторијске методе испитивања карактеристика _____ JUS ISO 12944-6
  - 7) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 7: Извођење и надзор над наношењем боја (бојењем) _____ JUS ISO 12944-7
  - 8) Боје и лакови. Заштита од корозије челичних конструкција заштитним системима боја. Део 8: Израда спецификација за нове радове и одржавање _____ JUS ISO 12944-8

2. Југословенски стандарди из тачке 1. овог решења објављени су у посебном издању Савезног завода за стандардизацију.

Р. бр. 5/2-01-1/7 Директор
 28. марта 2002. године Савезног завода за стандардизацију
 Београд Бранко Мијовић, с. р.

157.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О УТВРЂИВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СТАНДАРДА ЗА УЉА И МАСТИ БИЉНОГ И ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

1. Утврђују се југословенски стандарди за уља и масти биљног и животињског порекла:

- 1) Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање тачке топљења у отвореним капиларима _____ JUS ISO 6321

2) Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање садржаја метилестара масних киселина гасном хроматографијом _____ JUS ISO 5508

2. Југословенски стандарди из тачке 1. овог решења објављени су у посебном издању Савезног завода за стандардизацију.

3. Југословенски стандард из тачке 1. овог решења замењује југословенски стандард, и то:

- југословенски стандард из одредбе под 1) овог решења замењује југословенски стандард:

Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање тачке топљења животињских масти у отвореним капиларима _____ JUS Е.К 8. 044

- југословенски стандард из одредбе под 2) овог решења замењује југословенски стандард, и то:

Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање садржаја метилестара масних киселина гасно-течном хроматографијом _____ JUS Е.К 8. 039

Р. бр. 5/2-01-1/8 Директор
 28. марта 2002. године Савезног завода за стандардизацију
 Београд Бранко Мијовић, с. р.

158.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ПРЕСТАЈУ ВАЖЕЊА ОДРЕДБЕ ПОД 2 ЧЛАНА 1. ПРАВИЛНИКА О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ЗА УЉА И МАСТИ БИЉНОГ И ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

Члан 1.

Престаје да важи одредба под 2 члана 1. Правилника о југословенским стандардима за уља и масти биљног и животињског порекла („Службени лист СФРЈ”, бр. 50/90), којом је прописан југословенски стандард, и то:

2) Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање садржаја метилестара масних киселина гасно-течном хроматографијом __ JUS Е.К.8. 039

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

Р. бр. 5/2-01-1/9 Директор
 28. марта 2002. године Савезног завода за стандардизацију
 Београд Бранко Мијовић, с. р.

159.

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ПРЕСТАЈУ ВАЖЕЊА ОДРЕДБЕ ПОД 11 ЧЛАНА 1. ПРАВИЛНИКА О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ЗА УЉА И МАСТИ БИЉНОГ И ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

Члан 1.

Престаје да важи одредба под 11 члана 1. Правилника о југословенским стандардима за уља и масти биљног и животињског порекла („Службени лист СФРЈ”, бр. 5/91), којом је прописан југословенски стандард, и то:

11) Уља и масти биљног и животињског порекла. Одређивање тачке топљења животињских масти у отвореним капиларима _____ JUS Е.К.8. 044

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

Р. бр. 5/2-01-1/10

28. марта 2002. године
Београд

Директор

Савезног завода за стандардизацију
Бранко Мијовић, с. р.**160.**

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ**О УТВРЂИВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СТАНДАРДА ЗА РАЗМЕНУ ПОДАТАКА У ТРГОВИНИ**

1. Утврђује се југословенски стандард за размену података у трговини:

Размена података у трговини. Каталог елементарних података у трговини _____ JUS ISO 7372

2. Југословенски стандард из тачке 1. овог решења објављен је у посебном издању Савезног завода за стандардизацију.

3. Југословенски стандард из тачке 1. овог решења замењује југословенски стандард, и то:

Размена података у трговини. Каталог елементарних података у трговини _____ JUS ISO 7372

Р. бр. 5/2-01-1/11

28. марта 2002. године
Београд

Директор

Савезног завода за стандардизацију
Бранко Мијовић, с. р.**161.**

На основу члана 4. став 1. и члана 11. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 59/98 и 70/01), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК**О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ПРАВИЛНИКА О ЈУГОСЛОВЕНСКОМ СТАНДАРДУ ЗА РАЗМЕНУ ПОДАТАКА У ТРГОВИНИ**

Члан 1.

Правилник о југословенском стандарду за размену података у трговини („Службени лист СРЈ”, бр. 59/93), престаје да важи.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

Р. бр. 5/2-01-1/12

28. марта 2002. године
Београд

Директор

Савезног завода за стандардизацију
Бранко Мијовић, с. р.**162.****ОДЛУКА****О ОЦЕЊИВАЊУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ ЗАКОНА О ЈЕДНОКРАТНОМ ПОРЕЗУ НА ЕКСТРА ДОХОДАК И ЕКСТРА ИМОВИНУ СТЕЧЕНЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕМ ПОСЕБНИХ ПОГОДНОСТИ**

1. Предлозима Предузећа „Интерпартнер” из Краљева, Предузећа „Нелт” из Београда, Фабрике уља и биљних масти „Витал” из Врбаса, Фабрике шећера „Бачка” из Врбаса, „Астра банке”, Српске радикалне странке, Партије српског прогреса, Удружења индустријалаца Југославије, Уније предузетника 2001 из Новог Пазара, Предузећа „Вујић Ваљево” из Ваљева и Југо-

словенског удружења рачуновођа из Београда, покренут је пред Савезним уставним судом поступак за оцењивање сагласности Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности („Службени гласник Републике Србије”, бр. 36/2001) са Уставом СРЈ, Законом о основама пореског система („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 29/97, 12/98, 59/98, 44/99, 53/99 и 40/2001), Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85 и 57/89 и „Службени лист СРЈ”, бр. 31/93), Законом о Народној банци Југославије („Службени лист СРЈ”, бр. 32/93, 35/93, 41/94, 61/95, 28/96, 29/97, 44/99 и 73/2000), Законом о предузећима („Службени лист СРЈ”, бр. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99 и 9/2001) и Законом о девизном пословању („Службени лист СРЈ”, бр. 12/95, 28/96, 29/97, 35/97, 44/99, 74/99 и 73/2000).

Иницијативе за оцењивање уставности и законитости оспореног закона поднели су: Адвокатска канцеларија Томановић, из Београда, Слободан Шошкић, адвокат из Београда, проф. др Костадин Пушара, проф. др Јован Ранковић, проф. др Љубомир Маџар, проф. др Божидар Павићевић, сви из Београда, Живковић Петар, из Новог Сада и Величковић Мирослав, из Лесковца.

Подносиоци предлога и иницијатива оспоравају правни основ доношења Закона и наводе да оспорени Закон уређује материју која по Уставу СРЈ спада у искључиву надлежност савезне државе или у онај део мешовите надлежности који припада савезној држави, односно да је овакво уређивање ове материје републичким законом у супротности са савезном регулативом. Такође, наводе да је Законом Републике Србије уведен посебан порез који као врста пореза није предвиђен савезним Законом о основама пореског система из чега произлази, по наводима подносилаца захтева, да је Република Србија, супротно Уставу СРЈ уредила питања из области основа пореског система и увела нову врсту пореза.

Предлагачи и иницијатори постављају питање ретроактивности Закона и наводе да је цео Закон, а не само његове поједине одредбе, што је према Уставу допуштено под одређеним условима, ретроактиван по својој природи. Наиме, наводе да оспорени закон у целини има ретроактивно дејство, јер регулише само односе настале у прошлости и односи се на свршена факта што произлази из одредбе Закона којом је предвиђено да се једнократним порезом опорезује екстра доходак и екстра имовина стечена у периоду од 1. јануара 1989. до дана ступања на снагу Закона. По мишљењу подносилаца захтева, оспореним Законом ретроактивно се врши ревизија услова привређивања правних лица, и то оних који су под једнаким условима утврђеним законима улагали капитал и тржишним трансакцијама користили сопствена средства за одговарајуће намене из оквиру своје делатности. Ретроактивним утврђивањем нове врсте пореза не само да се мењају услови привређивања код свршеног стања већ се то односи на она правна лица која су поступала у складу са тада важећим прописима. Сматрају да Република Србија није могла оспореним законом да уреди један однос који је у своје време већ био уређен и санкционисан са аспекта опорезивања добити, односно дохотка.

Наводе да се оспореним Законом утврђује надлежност Народне банке Југославије, уређују питања у областима јединственог тржишта, правног положаја предузећа, девизног, спољнотрговинског система, што све спада у искључиву надлежност федерације. Указују да оспорени Закон није сагласан са одговарајућим одредбама Закона о предузећима којим се уређује одговорност оснивача правног лица, повезаних лица и других одговарајућих субјеката. Сматрају да је утврђивање у оспореном Закону такозваних других пореских дужника, као солидарних јемаца, супротно уставним принципима равноправности свих грађана пред законом и Закону о облигационим односима. Наводе да је Уставом СРЈ одређена надлежност савезне државе у области облигационо-правних односа, а утврђивање јемства је део облигационо-правне материје. Регулисањем солидарног јемства других пореских обавезника на начин који није у складу са савезним законом у области облигационо-правних односа, република чланица је поступила мимо овлашћења из Устава СРЈ и савезног закона. Такође, наводе да су оспореним Законом на-

рушене одредбе Закона о облигационим односима о прекомерношћу оштећењу, зеленашким уговорима и др. По наводима подносилаца захтева, оспореним законом су дерогиране одредбе савезног Закона о облигационим односима у погледу института застарелости потраживања.

Такође, једним бројем предлога и иницијатива покренута су уставноправна питања која се односе на једнакост грађана пред законом, равноправност услова привређивања, као и на то да нема доказа да су у поступку доношења овог Закона утврђени разлози због којих је прописано да он ступи на снагу наредног, а не осмог дана од дана објављивања. На повреду уставног принципа о једнакости грађана указује се и због тога што се оспореним Законом врши опорезивање екстра дохотка и екстра имовине стечене у одређеном периоду (од 1. јануара 1989. године до ступања на снагу Закона), а не трајно. Према тим мишљењима, уставни принцип једнакости грађана повређен је и због опорезивања добијеног и откупљеног стамбеног простора одређених лица, ако њихова величина прелази 90 квадратних метара, као и због висине пореске стопе за простор изнад тог лимита. Наводи се да је оспореним Законом предвиђено да жалба против решења о утврђивању једнократног пореза не одлаже извршење, што је у супротности са основним начелом да се у судском поступку утврђује да ли је одређено лице порески обвезник.

Подносиоци предлога и иницијатива наводе и да је оспореним Законом доведена у питање равноправност услова привређивања, затим да су у питању и поједини облици опорезивања, нарочито старе девизне штедње, будући да је тај капитал био заробљен од стране државе односно банака. Један од приговора оспореном Закону односи се на одредбе по којима је порески обвезник дужан да сам поднесе пријаву, а кад се узме у обзир да се те пореске пријаве по службеној дужности достављају државном тужиоцу, који на основу тога може предузети кривично гоњење, онда је то у суштини самооптуживање које се од грађана не може тражити и које сви правни прописи искључују. Један број предлога и иницијатива садржи указивања која се односе на економске, социјалне, политичке и друге последице законских решења.

2. Савезни уставни суд је доставио предлоге Народној скупштини Републике Србије, као доносиоцу акта, на одговор.

У одговору Народне скупштине Републике Србије наводи се следеће:

„Становиште да у уставном систему Савезне Републике Југославије и Републике Србије нема основа да Република уређује материју која је предмет Закона, неосновано је и правно неприхватљиво.

Уставно-правни основ за законско уређивање ове материје садржан је у одредби члана 72. тачка 4. Устава Републике Србије, према којој Република, између осталог, уређује и „финансијски систем”, у оквиру којег и систем пореза, доприноса и других јавних прихода, односно фискални систем у целини.

Неспорно је да савезна држава, на основу савезног устава, уређује основе пореског система. Уређујући материју за коју је овлашћена уставом, Република мора да се стара да законска решења буду сагласна (односно не буду несагласна) са савезним уставом и савезним законом. Савезни устав и савезни закон не ограничавају Републику у погледу нормативног захвата и уређивања материје о којој је реч и то она чини на основу свог (републичког) устава.

Према савезном уставу, савезним законом се, у пореској материји, уређују само „основи система”, што значи да република, на основу овлашћења из републичког устава, уређује порески систем у целини, у складу са савезним законским решењима која се односе на основе тог система.

Не може се прихватити тврдња да је Закон у целини ретроактиван, што би значило да је у супротности са чланом 117. Устава СРЈ, који допушта да повратно дејство могу имати само поједине одредбе закона, када то захтева општи интерес утврђен при доношењу закона.

Наиме, када је у питању опорезивање екстра дохотка дефинисаног Законом, Народна скупштина је, у поступку доношења Закона, утврдила, у складу са чланом 121. став 2. Устава Републике

Србије, да постоји општи интерес да одредбе о опорезивању екстра дохотка стеченог искоришћавањем посебних погодности у периоду између 1. јануара 1989. године и дана ступања на снагу овог закона имају повратно дејство. Ради се о одредбама садржаним у чл. 2, 3. и 8. Закона, као и другим члановима на које се одражавају одредбе о опорезивању екстра дохотка. Такав се општи интерес налази у неопходности да се, кроз једнократни порез, ублаже, односно највећим делом отклоне велике неправичности настале у расподели дохотка, стицањем искоришћавањем посебних погодности, доступних само појединим правним и физичким лицима.

С друге стране, када је у питању пореско захватање имовинске компоненте, не отвара се проблем ретроактивности: у самој је природи пореза на имовину да погађа оно што је раније стечено. Кад год се уводи порез на имовину (нпр. порез на имовину из члана 128. Закона о основама пореског система), он за објекат опорезивања има претходно стечена имовинска права, а нико га не оспорава (нити га може оспоравати) са становишта недопуштености ретроактивности.”

У одговору Народне скупштине се даље тврди да је указивање на неусклађеност, односно супротност оспореног Закона са Законом о основама пореског система позивањем на то да савезни закон не познаје овакву врсту пореза, тако да је његово увођење републичким законом „супротно овлашћењима из члана 77. Устава Савезне Републике Југославије”, правно неосновано, јер је неспорно да поменути савезни закон, у члану 2, као врсте опорезивања, предвиђа порезе на приходе физичких и правних лица (доходак и добит), као и порез на имовину. Такође, овај савезни закон садржи и конкретну одредбу (члан 124е), којом је изричито предвиђена могућност увођења ванредних пореза, уз препуштање закону (што подразумева и републичком), да уреди предмет опорезивања, обвезнике, основицу и стопу, олакшице и ослобођења.

Указивање на неусклађеност, односно супротност са Законом о облигационим односима, позивањем на то што је у Закону (члан 31) предвиђено да се у поступку утврђивања и наплате једнократног пореза не примењују одредбе поменутог савезног закона којима је уређена застарелост, према мишљењу Народне скупштине, није основано. Смисао ове одредбе није да уређује материју облигационих односа, већ опорезивање екстра дохотка и екстра имовине. Не ради се, наиме, о уређивању питања која се тичу потраживања из облигационих односа странака које су таква уговорни однос засновале, већ о законским (пореским) обавезама које се утврђују и измирују према прописима који такве обавезе уводе, а којима се прописују и рокови за њихово утврђивање и плаћање. У том контексту не би могло да се прихвати као основано ни указивање које се односи на уставно-правни и законски третман установе јемства како је коришћен у Закону. Наиме, није реч о променама било којег од елемената овог правног института, нити о неком његовом новом уређивању, већ о законском прописивању његове примене у пореској материји која је предмет уређивања овог закона. Такође, правно је неприхватљиво схватање према којем су Законом нарушене одредбе Закона о облигационим односима у погледу института, као што су прекомерно оштећење, зеленашки уговори др. На пореске прописе се, наиме, ти институти облигационог права по природи не могу односити, јер је овде реч о уређивању одговарајућих јавно-правних односа (законска обавеза плаћања пореза), а не уговорних односа.

Даље се наводи, да је неосновано и указивање на то да одредба члана 3. став 5. Закона није у складу са одговарајућим савезним Законом о Народној банци Југославије. Овом одредбом се само декларише оно што иначе произлази из одговарајућег савезног закона, да податке о дневно-тржишном курсу девиза објављује Народна банка Југославије, што не представља ново законско уређивање надлежности ове установе. Неосновано је и да члан 5. Закона који одређује друге пореске дужнике као солидарне јемце, није у складу са одговарајућим одредбама Закона о предузећима, којима се уређује одговорност оснивача правног лица, повезаних лица и других одговарајућих субјеката. Овде је реч о потпуно различитој законској материји, при чему је (републички)

порески закон независан у односу на Закон о предузећима, и самосталан код утврђивања пореских обвезника, односно пореских дужника.

У одговору се тврди, да није основано указивање једног броја подносилаца предлога, односно иницијатива на повреду уставног принципа о једнакости грађана (члан 20. став 2. Устава СРЈ), опорезивањем екстра дохотка и екстра имовине стечене у одређеном периоду (од 1. јануара 1989. године до дана ступања на снагу Закона), а не трајно. Смисао и циљ Закона је да управо за тај период, када су због привилегија за одређене субјекте постојали и обилато коришћени услови који су формално били (или само изгледали) легални, за енормно богаћење и друге „легалне” злоупотребе, обезбеди елементарна правичност. У новом привредном систему практично не постоји могућност да се остварују екстра доходак односно екстра имовина коришћењем посебних погодности, јер су трансакције из члана 3. Закона онемогућене.

Неоснована су и указивања да ли су утврђени оправдани разлози за ступање на снагу закона наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”. У образложењу Закона, несумњиво је објашњена и наглашена потреба да се у што краћем року приступи опорезивању екстра дохотка и екстра имовине, како би се остварили ефекти правичности и обештећење друштва.

На основу изложеног, доносилац оспореног акта наводи да је мишљења да нема ваљаног основа да се доводи у питање уставност и законитост оспореног закона.

3. Савезни уставни суд је, сагласно чл. 58. и 59. Закона о Савезном уставном суду, одржао јавну расправу 26. децембра 2001. године. На јавној расправи су учествовали представници Народне скупштине Републике Србије и представници подносилаца предлога и иницијатива, који су детаљније изложили разлоге и правна становишта које су навели у предлозима и иницијативама, односно у одговору.

4. Оспореним законом је уведен једнократни порез на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности као ванредни приход буџета Републике; прописано је да се једнократним порезом опорезује екстра доходак и екстра имовина, стечени у периоду од 1. јануара 1989. године до дана ступања на снагу тог закона искоришћавањем посебних погодности, утврђених тим законом, на основу којих је једном физичком или правном лицу дата могућност остваривања екстра дохотка, односно стицања имовине изузетне вредности под условима који нису били доступни свим лицима; прописано је шта се сматра искоришћавањем посебних погодности односно трансакцијама из којих настаје предмет опорезивања; између осталог, одређен је порески обвезник, други порески дужници, пореска основица, пореске стопе, поступак утврђивања пореза, надлежност пореског органа, право на жалбу и управни спор, доспелост пореског дуга, наплата пореза, камате, принудна наплата, застарелост.

5. Одредбама Устава СРЈ утврђено је: да је република чланица суверена у питањима која нису тим уставом утврђена као надлежност СРЈ (члан 6. став 2); да су грађани једнаки без обзира на националну припадност, расу, пол, језик, веру, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање и друго лично својство и да су сви пред законом једнаки (члан 20. ст. 1. и 2); да свако има право на једнаку заштиту својих права у законом утврђеном поступку и да се свакоме јамчи право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву или на закону заснованом интересу (члан 26); да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом (члан 64); да се јамчи слобода рада и привређивања и да се јамчи својина (члан 69. ст. 1. и 2); да су привредни субјекти самостални и равноправни, а услови привређивања једнаки за све (члан 74. став 2); да Савезна Република Југославија, преко својих органа, утврђује политику, доноси и извршава савезне законе, друге прописе и опште акте, обезбеђује уставно-судску и судску заштиту у областима, односно питањима јединственог тржишта, правног положаја предузећа и других привредних субјеката, основа пореског система, облигационих односа (члан 77. став 1. тач. 2. и 5); да закони република чланица и сви други прописи и општи акти у републици чланица морају бити сагласни са Уставом СРЈ и

савезним законом (члан 115. ст. 1. и 2); да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако се из оправданих разлога утврђених при њиховом доношењу, не предвиди да ступе на снагу раније (члан 116); да закони, други прописи и општи акти не могу имати повратно дејство и да само поједине одредбе закона, ако то захтева општи интерес, утврђен при њиховом доношењу, могу имати повратно дејство (члан 117).

Одредбом члана 2. савезног Закона о основама пореског система прописане су врсте пореза на територији СРЈ, између осталих, у тачки 9) ванредни порези. Одредбом члана 142 е) наведеног закона прописано је да се законом могу увести ванредни порези а одредбом члана 142 ж) који се односи на ванредне порезе прописано је да се предмет опорезивања, порески обвезник, пореска основица, пореске стопе, односно висина пореза, пореске олакшице и пореска ослобођења уређују законом.

6. На основу свега напред наведеног, Савезни уставни суд је утврдио:

1 – а) према одредби члана 77. тачка 2. Устава СРЈ, савезна држава, преко својих органа доноси и извршава савезне законе у области основа пореског система. Из тога произилази да се остала питања пореског система уређују републичким законима. По оцени Суда, Република Србија је, у складу са савезним Уставом и савезним законом о основама пореског система, оспореним законом уредила једну врсту пореза, који је изменама од 24. јула 2001. године предвиђен у савезном закону. Одредбом члана 2. савезног Закона о основама пореског система прописане су врсте пореза који се могу увести на територији СРЈ, међу њима порез на финансијске трансакције и ванредни порези (тач. 6. и 9). У члану 142е) тог савезног закона предвиђено је да се законом, савезним или републичким, могу увести ванредни порези, а у члану 142) да се предмет опорезивања, порески обвезник, пореска основица, пореске стопе, односно висина пореза, пореске олакшице и пореска ослобођења за ту врсту пореза уређују законом којим је ванредни порез уведен. Оспореним законом Република Србија је увела један порез, који по свим својим карактеристикама припада врсти ванредних пореза, а на то је изменама поменутог савезног закона била овлашћена. И према одредби члана 6. став 2. Устава СРЈ република чланица савезне државе је суверена у питањима која тим уставом нису утврђена као надлежност Савезне Републике Југославије. Према томе, доношењем оспореног закона, Народна скупштина Републике Србије није повредила савезне прописе о законодавној надлежности савезне државе.

б) Скоро сви поднети предлози и иницијативе за испитивање уставности и законитости оспореног закона истичу ретроактивност као његову основну карактеристику и тврде да се повратно дејство не ограничава само на поједине одредбе овог закона, што је Уставом изузетно допуштено, већ да се односи на цео Закон.

Према мишљењу овог суда, закони по правилу не треба да имају повратну снагу, и о томе постоји општа сагласност. Међутим, исто тако постоји општа сагласност у правној доктрини (од Савињија, преко Глигорија Гершића до Слободана Перовића, који су се питањем повратне снаге закона посебно бавили), да поједине одредбе неких закона треба и морају да имају повратну снагу. Схватање да поједине одредбе закона могу имати повратно дејство, ако то захтева општи интерес утврђен приликом њиховог доношења, прихватио је и Устав СРЈ (члан 117. став 2). Одступање од општег правила о забрани повратне снаге закона Устав је допустио управо због тога што има у виду да поједине одредбе неких закона у општем интересу морају имати дејство и на правне односе из прошлости. Искључити свако повратно дејство закона и онда када га захтева општи интерес, па му по природи ствари има места и оправдања, представљало би штетну крајност.

Ако се проучи историја начела о забрани или допуштенисти повратне снаге закона, може се закључити да оно стоји у најтежњој вези са политичким карактером времена у коме то начело треба да делује. Реформаторске епохе, по природи ствари, захтевају бројнија и чешћа одступања од правила да закони немају повратну снагу. Насупрот томе, у конзервативним време-

нима, начело забране ретроактивности има скоро апсолутну снагу.

Суд је у конкретном случају утврдио: 1) да је Влада Републике Србије предложила Народној скупштини да у складу са чланом 121. став 2. Устава Републике Србије утврди да постоји општи интерес да одредбе чл. 2, 3. и 8, које се односе на опорезивање екстра дохотка, као и друге на које се оне односе, имају повратно дејство; 2) да је предлагач оспореног Закона нашао да поменуће одредбе Закона треба да имају повратно дејство због „неопходности да се путем једнократног пореза ублаже, односно у највећој мери отклоне велике неправичности настале у расподели дохотка, стицаоног искоришћавањем посебних погодности, које су биле доступне само појединим правним и физичким лицима” у датом временском периоду; 3) да је Народна скупштина Републике Србије већином гласова усвојила предлог да одредбе чланова 2, 3. и 8. оспореног Закона имају повратно дејство и да је утврдила постојање општег интереса као што је предложено.

У случају одредаба Закона, које се односе на опорезивање екстра имовине, питање ретроактивности се, према мишљењу Суда, не може поставити, јер се та врста пореза увек односи на имовину која постоји у време опорезивања, а по природи ствари је раније стечена. Примера увођења пореза на постојећу имовину када није оспорена ретроактивност прописа којима је тај порез уведен, у нашој законодавној пракси има више (нпр. увођење пореза на станове у приватној својини у Србији, средином прошле деценије).

На основу изложеног, овај суд је закључио да оспореним Законом у целини нису повређене одредбе члана 117. Устава СРЈ о повратном дејству закона.

II – а) Према оцени Суда одредба члана 3. став 1. тачка 18. оспореног Закона, којом је прописано да се под искоришћавањем посебних погодности сматрају и „привилеговане исплате замрзнуте старе девизне штедње и штедње у пирамидалним банкама”, није сагласна са Уставом СРЈ. Корисници привилегованих исплата замрзнуте старе девизне штедње и штедње у тзв. пирамидалним банкама не могу бити посебно опорезовани, јер по том основу нису могли остварити никакав екстра доходак, будући да се ради о њиховим потраживањима, тј. о њиховој имовини, односно својини коју гарантује Устав (члан 51. Устава СРЈ). Трансакција којом се сопственик штедног улога послужно да би му била исплаћена девизна уштеђевина, можда може бити основ за моралну осуду, али не и за посебну пореску обавезу. Установљавање пореске обавезе представља повреду права својине, јер би се она поновним опорезивањем произвољно умањивала, будући да је претпоставка да су пореске дажбине на тај капитал већ једном плаћене. Та се претпоставка може обарати, али по другом основу и само у посебном судском поступку. Одредба оспореног Закона испушта из вида и опште познату чињеницу да су за стање у тзв. старој девизној штедњи много пре грађанина који се послужно „недозвољеном” трансакцијом, одговорни држава и банке.

б) Део одредбе члана 5. став 3. према којој једнократни порез као солидарни дужник дугује члан управног одбора правног лица у државној, друштвеној или мешовитој својини, није сагласан са општим уставним принципима о одговорности. Међу овим дужницима могу бити и они који у одлучивању о трансакцији из које је настао екстра профит нису уопште учествовали, или су се таквој одлуци супротстављали, осим што о тим трансакцијама, по правилу, није ни одлучивано у управном одбору. Како се чланови управног одбора, барем у неким случајевима, не могу довести у непосредну везу са стицањем екстра профита, према мишљењу Суда, нема основа за установљавање њихове пореске обавезе, на начин како је то предвиђено у оспореном Закону.

в) Савезни уставни суд је оценио да одредба члана 11. оспореног Закона, којом се уругеје доношење пореске пријаве, није у сагласности са Уставом СРЈ. Према пореским прописима, уобичајено је да грађани сами подносе пореске пријаве. Међутим, оспореном одредбом је предвиђено да се пореска пријава коју подносе грађани, без одлагања доставља Републичком јавном тужилаштву, тако да она у суштини представља, не само пореску пријаву, већ и кривичну пријаву. То је акт присилног самооптуживања, који није допуштен ни прописима унутрашњег права (Устав СРЈ, савезни Закон о кривичном поступку), нити међународним правним прописима о заштити људских права.

г) Одредба члана 19. став 4. којом је искључена жалба против решења о наплати пореза супротна је члану 26. став 2. Устава СРЈ који свакоме јамчи право на жалбу против одлуке којом се решава о неком његовом праву или на закону заснованом интересу. Сам оспорени закон је утврдио субјективно право на плаћање пореске обавезе у ратама (став 2. члана 19) што је истов-

ремено и на закону заснован интерес пореског дужника. Због тога, према мишљењу Суда, жалба против првостепеног решења о одбијању захтева за плаћање пореза на рате није могла бити искључена.

д) Према оцени овог суда, одредби члана 31. оспореног Закона, којом је прописано да се у поступку утврђивања и наплате једнократног пореза неће примењивати одредбе Закона о облигационим односима, које се односе на застарелост потраживања, није место у републичком закону. Оспореним законом се уређују фискални правни односи који према својој правној природи спадају у јавноправне односе, док се Законом о облигационим односима по правилу уређују односи приватноправне природе. Овде се не ради о регулисању питања застарелости потраживања које потиче из облигационо-правног односа заснованог на слободном вољом закљученом уговору између две потпуно слободне и равноправне стране. И да у оспореном Закону одредба члана 31. не постоји, правно стање у погледу застарелости пореске обавезе било би исто.

Међутим, део одредбе члана 31. који се односи на непримену одредаба о застарелости Закона о облигационим односима, иако импретативног карактера, формално је у несагласности са поменутиим савезним законом. Републички законодавац није овлашћен да примењивачу права објашњава у којим се случајевима поједини савезни закони примењују, а када се они не примењују. Ова одредба је непотребна и због тога што савезни Закон о основама пореског система не садржи одредбе о застарелости, тако да порески закони то питање могу уређивати потпуно самостално. Како је овим законом искључена примена одредаба других пореских закона о застарелости (неоспорени део члана 31), то се питање има решавати према природи предмета опорезивања.

ђ) Из разлога наведених под тачком в) нису у сагласности са Уставом СРЈ и савезним Законом о кривичном поступку ни одредбе члана 32. оспореног Закона којим су прописане новчане казне за одређене прекршаје, у деловима који се односе на одредбу члана 11.

III – О предлозима судије Александра Симића (који су писмено формулисани и припојени списима) да се утврди да одредбе члана 2. ст. 1. и 4 (предмет опорезивања), члана 3. осим тачке 18 (трансакције из којих настаје предмет опорезивања), члана 4 (порески обвезник), део члана 5 (други порески дужници), члана 6 (члан породице односно домаћинства као порески дужник), члана 7 (одговорност оснивача правног лица), члана 8 (пореска основица), члана 13 (доказивање непостојања пореске обавезе), члана 14 став 2 (оцена доказа), члана 17. став 2 (несуспензивно дејство жалбе), преостали део члана 31 (застарелост) нису сагласне са Уставом и законом, Суд није донео одлуку, јер, након већања и гласања, није било Уставом утврђене већине гласова.

IV – Савезни уставни суд се није упуштао у расправу о многобројним питањима социјалне, економске и политичке целисходности Закона, мотива и узрока за његово доношење и последица његове примене, која су постављена у поднетим предлозима и иницијативама и на јавној расправи која је пред овим судом одржана 26. децембра 2001. године. То су питања целисходности која нису предмет уставно-судске оцене и не спадају у надлежност овог суда. Увођење ове врсте пореза, прописивање висине пореске стопе, начин примене Закона и последице које ће из његове примене проистећи, ствар су пореске политике законодавца и његове одговорности за ту политику.

7. Савезни уставни суд, на основу одредбе члана 124. став 1. тач. 2) и 3) Устава СРЈ, одредбе члана 68. тач. 2, 3. и 10. Закона о Савезном уставном суду („Службени лист СРЈ”, број 36/92), на седници о већању и гласању, одржаној 14. фебруара 2002. године, после одржане јавне расправе, донео је

О д л у к у

1. Утврђује се да одредбе члана 3. став 1. тачка 18; члана 5. став 3. у делу који се односи на члана управног одбора правног лица; члана 11; члана 19. став 4; члана 31. у делу који се односи на непримену Закона о облигационим односима и члана 32. у делу који се односи на члан 11. Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности („Службени гласник РС”, број 36/2001) нису сагласне са Уставом СРЈ.

2. Одбија се предлог да се утврди да је оспорени Закон ретроактиван у целисти и да не постоји уставни и законски основ за његово доношење.

3. О предлозима да се утврди да одредбе члана 2. ст. 1. и 4 (предмет опорезивања), члана 3. осим тачке 18 (трансакције из којих настаје предмет опорезивања), члана 4 (порески обвезник),

део члана 5 (други порески дужници), члана 6 (члан породице односно домаћинства као порески дужник), члана 7 (одговорност оснивача правног лица), члана 8 (пореска основица), члана 13 (доказивање непостојања пореске обавезе), члана 14. став 2 (оцена доказа), члана 17. став 2 (несуспензивно дејство жалбе), преостали део члана 31 (застарелост) нису сагласне са Уставом и законом, Суд није донео одлуку из разлога непостојања Уставом утврђене већине гласова судија.

Савезни уставни суд већином гласова донео је ову одлуку у саставу: в.д. председника Савезног уставног суда судија Милан Вешовић, и судије – Милорад Гогић, проф. др Момчило Грубач, мр Миломир Јаковљевић, Веселин Лекић и Александар Симић.

Судије Милан Вешовић и Милорад Гогић издвојили су мишљење у погледу тач. 1. и 2. ове одлуке.

I У бр. 148/01, 155/01, 160/01,
165/01, 167/01, 170/01, 186/01,
196/01, 197/01, 200/01, 205/01,
206/01, 208/01, 219/01, 6/02 и 7/02
14. фебруар 2002. године
Београд

В.д. председника
Савезног уставног суда
Проф. др **Момчило Грубач**, с.р

ПОСТАВЉЕЊА И РАЗРЕШЕЊА

На основу члана 14. став 6. Уредбе о образовању савезних министарстава, других савезних органа и организација и служби Савезне владе („Службени лист СРЈ”, бр. 41/2001, 42/2001, 43/2001 и 66/2001), председник Савезне владе доноси

РЕШЕЊЕ

О ПОСТАВЉЕЊУ СПЕЦИЈАЛНОГ САВЕТНИКА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗНЕ ВЛАДЕ

Поставља се др Давид Дашић, опуномоћени министар у Савезном министарству за иностране послове, за специјалног саветника председника Савезне владе, за спољну политику.

1 бр. 02-69/2002
3. априла 2002. године
Београд

Председник
Савезне владе
Драгиша Пешић, с. р.

САДРЖАЈ:

	Страна
149. Одлука о давању сагласности на Програм вршења услуга Савезне јавне установе Југословенски регистар поморских бродова за 2002. годину _____	1
150. Одлука о давању сагласности на Статут Заједнице југословенских пошта, телеграфа и телефона _____	1
151. Одлука о распоређивању средстава за потребе научнотехнолошког развоја Савезне Републике Југославије за 2002. годину _____	1
152. Наредба о изменама Наредбе о условима за пловидбу бродова и других пловних објеката на пловном путу на реци Дунав од 1.258 km до 1.253 km _____	1
153. Правилник о квалитету и другим захтевима за сирће _____	2
154. Решење о утврђивању југословенских стандарда из акустике у грађевинству _____	4
155. Решење о утврђивању југословенских стандарда за никл и легуре никла _____	4
156. Решење о утврђивању југословенских стандарда за боје и лакове _____	5
157. Решење о утврђивању југословенских стандарда за уља и масти биљног и животињског порекла _____	5
158. Правилник о престанку важења одредбе под 2 члана 1. Правилника о југословенским стандардима за уља и масти биљног и животињског порекла _____	5
159. Правилник о престанку важења одредбе под 11 члана 1. Правилника о југословенским стандардима за уља и масти биљног и животињског порекла _____	5
160. Решење о утврђивању југословенског стандарда за размену података у трговини _____	6
161. Правилник о престанку важења Правилника о југословенском стандарду за размену података у трговини _____	6
162. Одлука о оцењивању уставности и законитости Закона о једнократном порезу на екстра доходак и екстра имовину стечене искоришћавањем посебних погодности _____	6
Постављења и разрешења _____	10